

MÂNĂSTIREA SINAIĂ LA ANUL 1860 – UN CENTRU SPIRITUAL PAN-ROMÂNESC.

În anul 1998, pe vremea în care efectuam cercetări la Arhivele Naționale Centrale din București, pentru lucrarea istoriografică *Mănăstirea-cetate de la Vintilă Vodă și vechiul plai al Slănicului*, apărută în anul 2001 la Editura **SCRISUL PRAHOVEAN**, am găsit în bogatul fond al Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice¹, un grupaj de informații interesante referitoare la viața și organizarea internă a mănăstirii Sinaia, mănăstire care ființa acolo de peste un secol și jumătate.

Informațiile la care facem referire constituie conținutul unui raport al starețului, sub formă de tabel statistic, înaintat la cererea expresă a Departamentului Cultelor din sus-numitul minister. Din acest tabel statistic rezultă că în mănăstire existau la acea vreme un număr de 81 de viețuitori (monahi, frați și servitori). În continuare, vom lăsa să grăiască, în exprimarea sa de epocă, chiar documentul însuși:

LISTĂ DE PĂRINȚII ȘI FRAȚII AFLAȚI ÎN MÂNĂSTIREA SINAIĂ, DISTRICTU PRAHOVA, CONFORM ADRESEI D-lui MINISTRU ALU CULTULUI ȘI ALU INSTRUCȚIEI PUBLICE, nr. 4335.

Nr	NUMELE	Neamul	De unde vine (și meseria)	Etatea (ani)	Vechime în monahism	Ocupația în mănăs- tire
1	Ieromonah ONOFREI (stareț)	român	din Argeș (strungar în lemn)	31	19	Oficiază în Sf. Altar
2	protosinghel VARLAAM	român	din Basarabia	52	26	Idem ²
3	Ieromonah RODION	român	din Transilvania	56	32	idem
4	Ieromonah VISARION	român	din Transilvania	55	32	idem
5	Ierom. DAMASCHIN	român	din Câmpina	58	34	idem
6	Ierom. DOMEȚIAN	român	din Basarabia	46	24	idem ³
7	Ierom. TEODORIE	român	din Prahova (din pă- rinți călugări)	59	30	idem
8	Ierom. ILARION	român	din Transilvania	47	25	idem

¹ - Cota arhivistică a documentului este: *Arhivele Naționale Istorice Centrale București*, fond *M.C.I.P (Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice)*, dosarul cu nr. 538/1860, fila 115 și urm. Materialul a mai fost publicat, în anul 1999 și în publicația *ARGUS* din Ploiești, fără drept de exclusivitate.

² - În original se face precizarea: *Cunoaște bine muzica eclesiastică.*

³ - În original apare mențiunea: *protopsalt de primă ordine.*

9	Ierom. ACACHIE	român	din Moldova	40	20	croitor ⁴
10	Ierom. IEROFTEI	român	din Transilvania	48	20	?
11	Ierom. NICANOR	român	din Transilvania	59	34	nu lucrează ⁵ 5bis
12	Ierodiacon NECTARIE	român	din Târgoviște	39	17	cojocar
13	Ierod. DIADOHIE	român	din Transilvania	32	12	?
14	GALACTION	român	din Câmpina	41	20	cântăreț
15	THEODOR	român	din Brașov	60	32	idem
16	ANTONIE	român	din Comarnic	39	1	idem
17	DOSIFTIE	sârb	din Serbia	65	36	croitor
18	PROTASIE	român	din Breaza	80	23	?
19	DIOMIT	român	din Transilvania	78	18	nu lucrează ⁶ 6
20	VICTOR	român	din Banat	56	32	lumânărar ⁷ 7
21	ISIHIE	român	din Transilvania	42	13	chelariu
22	SOFRONIE	român	din Transilvania	84	25	?
23	IUVINACHIE	român	din Transilvania	72	16	diverse ⁸ 8
24	MACARIE	român	din distr. Argeș	67	29	zidar
25	MISAIL	român	din distr. Prahova	88	23	?
26	DAMIAN	român	din Brașov	76	37	--- ⁹ 9
27	ȘTEFAN	român	din Polovraci de Râmnicu-Vâlci	70	38	chelar la mălaiu
28	RAFAIL	român	din satul Slobozia	77	9	paracliser
29	INOCHENTIE (pustnic)	român	din Transilvania	60	40	?
30	TEOFAN	român	din Transilvania	76	25	la diferite ascultări
31	CALINIC	român	-	42	18	croitor ¹⁰ 10
32	PAHOMIE	român	din Baltagu, distr. Brăila	57	29	diverse ¹¹ 11
33	RUVIM	român	din Transilvania	57	36	diverse
34	ISAIIA	român	din Transilvania	54	16	diverse
35	DOMETIE	român	din Banat	57	32	diverse ¹² 12
36	DAMASCHIN	român	din Transilvania	48	20	citeț
37	SERAFIM	român	din Transilvania	39	18	iconom de curte
38	SPIRIDON	român	din Transilvania	37	13	arhondar ¹³ 13

⁴.- În original: *croitor de haine pentru părinți*.

⁵ bis.- În original se arată: *are o boală hronică. Nu lucrează*.

⁶.- În original se arată că este orb.

⁷.- În original se menționează: *lumânărar de ceară și de său și colivar*.

⁸.- În original scrie: *la diferite ascultări*. Noi am folosit expresia "diverse" din motive de spațiu.

⁹.- În original se arată că este *damblagiu* (paralitic – n.a.).

¹⁰.- Documentul original spune: *fabricant de culioane* (potcapuri – n.a.).

¹¹.- În original: *la diferite ascultări și pâinariu* (brutar – n.a.).

¹².- În original: *la diferite ascultări și legătoriu de buți* (dogar- n.a.).

¹³.- În original: *arhondar sau primitoriu de pasageri*.

39	IOSIF	român	din Batogu-Brăila	40	21	la un metoh ¹⁴
40	GHERASIM	român	din Comarnic	38	16	trapezar
41	IFTIMIE	român	din Transilvania	72	23	diverse
42	DANIIL	român	din Brănești-D-vița	67	35	grădinar
43	IOIL	român	din Moeciu-Brașov	50	29	nacealnic la vii
44	ILISEIU	român	Dudeștii de Baltă	64	16	vier (la vii)
45	ROMAN	român	Filipești- Prahova	38	11	diverse
46	NEOFIT	român	din Moeciu - Brașov	39	19	nacealnic la vitele m-rii.

Toți acești părinți își au metania de la această mănăstire.

47	Părintele ieromonah Dosoftei, aflat acum la schitul Ghighiu și dacă a ținut aceasta, la o reformă oarecare, subțînsemnatul dorește a fi restatornicit în această mănăstire. Este român pământean.					
----	---	--	--	--	--	--

NOVIȚII sau FRĂȚII ACESCII MONASTIRI

48	<u>Fratele IOAN.</u> – Român din Transilvania, în etate de 38 ani, în mănăstire de 16 ani. Bucătar					
49	<u>Fratele GHEORGHE.</u> – Român din București. Etate = 38 ani, în mănăstire de 14 ani. Face slujba de paracliser.					
50	<u>Fratele NECOLAE.</u> Român din Transilvania. Etate = 45 ani. In mănăstire de 14 ani. Brutar.					
51	<u>Fratele ANDREIU.</u> Maghiar. Etate= 49 ani. In mănăstire de 20 ani. Bucătar la arhondaric.					
52	<u>Fratele IONICĂ.</u> Român din Moeciu. Etate = 42 ani. In mănăstire de 10 ani. Ingrijitoriu la păsări și alte amănunte.					
53	<u>Fratele GHEORGHE.</u> Român de la Dudeștii de Baltă (Ialomița). Etate= 48 ani. In mănăstire de 12 ani. La diferite ascultări și grădinar.					
54	<u>Fratele CÂRSTEA.</u> Sârb de nație. Etate = 55 ani. In mănăstire de 8 ani. Zidar.					
55	<u>Fratele COSTANDIN.</u> Român. Acesta a slujit în miliție la formarea ei dintâiu, sub colonel Solomon. În urmă apoi, în calitate de aprodu, douăzeci și șapte de ani, la Divanu Sivilu, secsia I și la Vornicie. Acum la bătrânețe s-au rânduiau la acestu stabilimentu haritabilu. Are etatea de 56 ani, iar în mănăstire este de 2 ani.					
56	<u>Fratele THOMA.</u> Român. Are vârsta de 40 ani. Este în mănăstire de 13 ani. Chelariu.					
57	<u>Fratele IOAN.</u> Român din Transilvania. Etate = 75 ani, iar în mănăstire este de 2 ani. Diverse.					
58	<u>Fratele DUMITRU.</u> Român din Păcureți-Prahova. Etatea = 60 ani. In mănăstire este de 12 ani. Este vier și îndeplinește și alte ascultări.					
59	<u>Doi frați paralitici. (Costandin și Neculae).</u> Veniți pentru slujbele tămăduitoare ale bisericii, de la vârstă jună.					
60						
61	<u>Fratele STAN.</u> Român pământean. Etatea de 25 ani, iar în mănăstire este de 1 an. Croitor.					

Asemenea se arată și numărul servilor, în speșificarea următoare:

8 argați la patru care cu boi;

2 argați idem, la un car de 8 cai pentru transportul de produse și alte obiecte la mănăstire;

¹⁴14.- In original: *iconom la metohul Slobozia.*

- 2 vizitii la două căruțe de cai;
- 2 fierari pentru diferite reparații anuale și pentru potcovitul a 24 de boi și 16 cai;
- 3 rândași în mânăstire;
- 2 argați de curte la metohul de la Slobozia. (Este vorba de schitul Slobozia, din vecinătatea orașului Câmpina, schit ce era metoh al mânăstirii Sinaia- n.a.).

Osebit de acesci servitori, în timp de patru luni pe vară să mai adaugă doi sofragii, cu plata cum să poate găsi;

1 bucătar la metohul Slobozia.

81 = peste totu, numărul indiviziloru domiciliuți în această mânăstire.

**Superiorul monastirii Sinaia,
Ieromonah ONUFRIE.**

*

*

Prin publicarea integrală a documentului în paginile acestei reviste, considerăm că am dat suficientă acoperire titlului fixat la început, materialului. Ceea ce frapează din capul locului, în compoziția viețuitorilor din această mânăstire, este proveniența extrastatală a multora dintre ei, deși mulți dintre aceștia se statorniciseră cu decenii înainte în această mânăstire valahă.

Prezența unor viețuitori de origine transilvăneană, bănățeană, basarabeană și chiar moldavă, aici la Sinaia, constituie o dovadă certă a existenței și funcționării spațiului spiritual (lingvistic și confesional) românesc pe ambii versanți ai lanțului carpatic, în ciuda granițelor statale care separau pe români.

Documentul dezvăluie cu prisosință și starea material-gospodărească a acestui așezământ monahal de la poalele Bucegilor, într-un moment în care declanșarea marii secularizări era deja hotărâtă, iar numai momentul legiferării sale nu era cunoscut cu exactitate.

În fine, nu putem scăpa din vedere aspectele de ordin caritabil, umanitar, pe care le dezvăluie lecturarea documentului redat mai sus.

Prin publicarea integrală a documentului considerăm că s-a asigurat un modest aport la cunoașterea vieții și acțiunii românești, de la mijlocul frământatului dar și efervescentului secol al XIX-lea.

Col. (r.) prof. ION DEDU.